

INFORMATION LITERACY IN USARB SYLLABUS

CULTURA INFORMAȚIEI ÎN PLANURILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT USARB

Ludmila RĂILEANU, Mihaela STAVER

Abstract:The authors write a bout the role of Information Literacy which is a fundamental requirement in the study and research process, the course being included in the USARB curricula. For the first year of study, the Basics of Information Literacy Course is of 30-hours (1 credit) component of general abilities and skills training and assessed through the accepted / rejected qualification. Thus, librarians, as members of the educational community, use their creative potential and professional opportunities, actively contributing to the educational process, helping students develop information skills, forming a critical thinking style appropriate to the information society requirements. This is expressed by the ability to analyze the informational environment, to adapt to the technological environment through the use of tools, remote resources, open access, obtaining the necessary skills in the training of highly qualified specialists.

Keywords:information Literacy, curricula, librarians, creative potential, professional opportunities, curriculum, discipline sheet, modules

Informația întotdeauna a constituit o componentă de bază a educației și a progresului tehnico-științific. Competențele informaționale constituie factorul cheie în instruirea formală, în educația pe parcursul întregii vieți și reprezintă primul pas pe calea realizării scopurilor educaționale (1). Din păcate există anumite bariere în crearea unei culturi a informației:

- Necunoașterea tipologiilor documentare;
- Necunoașterea strategiilor și a tehnicilor de căutare și localizare a resurselor informaționale;
- Necunoașterea formelor și a modului de diseminare a informațiilor;
- Cunoașterea resurselor informaționale și localizarea lor, dar imposibilitatea de a le accesa.

Pentru a putea trece peste aceste bariere trebuie învățate și stăpânite teoriile și tehnicile culturii informației.

Elementele de bază ale culturii informației implică cunoștințe privind sursele de informare și organizarea acestora oferind următoarele abilități:

- să determine și să definească nevoile informaționale;
- să localizeze eficient sursele de informare;
- să evalueze critic elementele informative și sursele de informare;
- să integreze informațiile selectate în cunoștințele sale de bază;
- să organizeze, aplice și să comunice informația altor persoane;
- să utilizeze efectiv informația pentru realizarea activității propuse;
- să folosească informația în mod etic și legal;
- să sintetizeze și să construiască pe baza informației existente, contribuind la crearea noilor cunoștințe.

Definiția clasică a Culturii Informației se referă la „Abilitatea de a localiza, evalua și folosi informația pentru a deveni, pentru toată viața, independent informațional(2).”

Există mai multe definiții, propuse de asociații și diferiți autori. Conform tratărilor Asociației Americane a Bibliotecilor Școlare (American Association of School Librar-

ians (AASL) „cultura informației înseamnă capacitatea de a găsi și a utiliza informația, fiind baza învățării de-a lungul întregii vieți (Byerly/Brodie, 1999) (3)”. Cu privire la cultura informației AASL explică de asemenea, că „studentul educat informațional selectează rațional și eficient informația, evaluează critic și competent informația, utilizează informația corect și creativ” (Byerly/Brodie, 1999). Utilizatorii „ar trebui să cunoască atât strategiile de culegere a informației, cât și să posede abilități de gândire critică pentru a selecta, tria, sintetiza și prezenta informația într-o formă nouă care să contribuie la rezolvarea problemelor reale din viață” (Byerly/Brodie, 1999).

Cel mai frecvent este citată și utilizată definiția cu privire la CI, acceptată de Asociația Bibliotecilor Americane (ALA, 1998): „Persoana care posedă o cultură a informației este capabilă să înțeleagă necesitatea informației și o poate găsi, evalua și utiliza eficient”. Persoanele care posedă o cultură a informației sunt indivizii, care au învățat să învețe”. Ei știu cum trebuie să învețe, deoarece cunosc cum sunt organizate cunoștințele, cum să regăsească informația și în ce mod să utilizeze informația, încât alte persoane să învețe de la ei (Byerly/Brodie, 1999) (4).

Cultura informației este un factor determinant în dezvoltarea Societății Informaționale. O societate bazată pe instruirea pe parcursul întregii vieți este de neconceput fără o cultură informațională adecvată.

Scopul culturii informației este de a furniza fiecărui individ un bagaj minim de cunoștințe care să-i permită să utilizeze informația, să aibă competențe diverse, într-un context ce necesită resurse informaționale.

Logo-ul Culturii Informației simbolizează abilitatea umană de a căuta și a accesa informația, atât prin intermediul mijloacelor tradiționale, cât și prin utilizarea tehnologiilor moderne de informare și comunicare. Elementele grafice din care este constituit Logo-ul , cartea și cercul, au o semnificație recunoscută în întreaga lume. Cartea deschisă alături de cerc, este și o metaforă vizuală reprezentând persoana care deține abilități de regăsire a informației și dorința de a împărtăși aceste abilități altor persoane. (Edgar Luy Perez , autor, Cuba) (5)

Formarea culturii informației utilizatorilor este unul din obiectivele prioritare în activitatea Bibliotecii Științifice USARB. În acest sens fiind elaborat și promovat un program adecvat de instruire ce include: predarea modulului Bazele Culturii Informației; programul de orientare Noul Utilizator; Lunarul studenților de la ciclul I de instruire, a Masteranzilor și Doctoranzilor, Săptămâna Open Acces; Open Education Week; Zilele USARB și Bibliotecii Științifice, consultații și asistență zilnică în gestionarea instrumentelor și informației; materiale promoționale editate în colecția *Cultura Informației* ș.a.

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți are o bogată experiență în domeniul educației utilizatorilor săi, demonstrând-o prin diverse metode și mijloace de instruire informațională.

Rapoartele de activitate ale Bibliotecii Științifice USARB atestază, că prima metodă de instruire informațională a universitarului bălțean a fost Cursul de inițiere în bibliografie ce se promova încă din anul 1968 studenților din anul I de studii în volum de 6 ore (4 ore teoretice și 2 ore practice) și Bibliografia ramurală, pentru studenții din anul II –III, în volum de 4 ore (2 ore teoretice și 2 ore practice), ambele fiind cursuri opționale. După acestea a urmat Modulul Bazele Culturii Informației integrat în disciplinele Introducere în specialitate și Cercetologie.

Evoluția acestui curs ne confirmă, că pe parcursul a 50 de ani, managerii instituției bibliotecare de comun acord cu cadrele didactice au depus eforturi considerabile și au manifestat insistență în vederea promovării ideii Culturii informației.

Astfel, în anul 2003 – Cursul Bazele Culturii Informației este implementat în baza

curriculumului recomandat prin hotărârea nr.1/9 din 8.11.2002 Colegiul Ministerului Educației (Buletin informativ / Ministerul Educației al Republica Moldova.- nr.3.- P. 115-120). Cultura informației este integrată în conținutul, structura și ordinea consecutivă a curriculumului național. A fost aprobat cursul respectiv în volum de 30 de ore (16 ore- în semestrul I, 14 ore, anul II- IV) în cadrul cursului de Informatică aplicată (62 ore) (Buletinul Rectoratului , 2003, nr.1, iunie-august, p.4). La ședința Senatului Universitar din 14. 05. 2003 a fost aprobat cursul respectiv în volum de 30 de ore (16 ore – în semestrul I, 14 ore – anul II – IV) în cadrul cursului de Informatică aplicată (62 ore)

În anul 2007 - Cursul Bazele Culturii Informaționale este reorganizat în Modulul 1, parte componentă a disciplinei Tehnologiei informaționale și comunicaționale (TIC), Catedra Electronică și Informatică, alcătuit din 8 module (primul fiind Bazele Culturii Informației; Conceptele de bază ale Tehnologiei Informației și Sistemului de calcul; Sisteme de operare; Procesarea textelor; Baze de date; Calcul tabelar; Prezentări; Internet și poșta electronică - 60 ore, 5 credite). A fost elaborat și editat manualul Bazele Culturii Informaționale și respectiv Curriculumul cursului universitar Tehnologiei informaționale și comunicaționale.

Începând cu anul 2012, în conformitate cu Ordinul rectorului nr. 05 – 596, toată responsabilitatea în promovarea disciplinei Bazele Culturii Informației i-a revenit Bibliotecii Științifice, care raportează realizarea disciplinei Prorectorului pentru activitatea didactică.

Anul 2016 aduce noi reorganizări în promovarea disciplinei Bazele culturii informației, Biblioteca Științifică USARB, dată fiind implementarea a 3 Proiecte naționale și regionale :

- MISISQ - Modern Information Service for Improvement Study Quality -Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor , Programul Tempus (2013-2016);
- LNSS - Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor, Programul ERASMUS+ (2015 -2018);
- Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova (Parteneriatul dintre Norvegia, Moldova și România) (2016 -2019).

Începând cu această perioadă cursul BCI are o structură modulară după cum urmează, iar modulele se regăsesc în Repozitoriul Instituțional ORA USARB<http://dspace.usarb.md:8080/jspui/>:

Modulul I –*Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc.) Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository). Site-ul, blogul BȘ USARB, Repozitoriul instituțional ORA USARB, Cataloge*

internaționale interactive din lume: *Open Library, Calameo, Issuu, Scribd, CEEOL* (7). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2860>

- Necesitățile de informare;
- Instrumente de căutare a informației;
- Instrumente de căutare vizuală;
- Managementul datelor de cercetare;
- Resurse educaționale deschise;
- Repozitoriul Open Research Archive - ORA USARB;
- Site-ul, blogul BȘ USARB.

Modulul II - *PRIMOExLibris - Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM, platforma ALEPH Catalogul electronic BȘ USARB, componentă specifică a softului ALEPH*; (8). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2862>

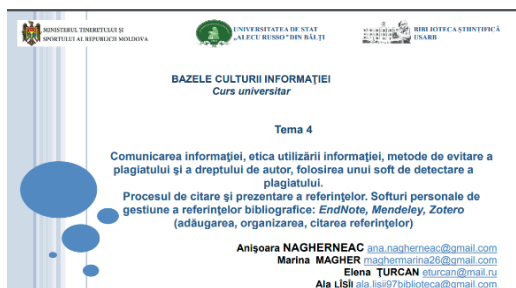

- Căutarea informației (simplă și avansată);
- Răsfoire virtuală în resursele PRIMO ExLibris (baze de date, repozitorii, resurse de la distanță);
- Acțiuni de rafinare a rezultatelor, sortare după relevanță, expedierea prin e-mail, adăugare la e-raft, tipărire, citare, export, abonare pentru notificări;
- Furnizarea informației, e-raftul cu cărți;
- Crearea contului, autentificare pentru studenți și cadre didactice;
- Solicitarea cererii, adăugarea preferințelor în coș, împrumutul documentelor, rezervări on-line, notificări, alerte.

Modulul III - *Baze de date cu acoperire multidisciplinară și servicii specifice marilor distribuitori la care Universitatea este abonată: EBSCO, SpringerLink, etc.: câmpuri/criterii de căutare, cuvinte cheie, filtre, gestiunea rezultatelor*; (9). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2859>

- Sisteme de regăsire a informației;
- Noțiunea „Baze de date științifice”;
- Criterii și modalități de căutare în BD;
- Baza de date „SpringerLink”;
- „EBSCO”;
- Căutare. Rafinarea/filtrarea rezultatelor în EBSCO
- Salvarea, gestionarea și exportarea rezultatelor din bazele de date.

Modulul IV - *Comunicarea informației, etica utilizării informației, metode de evitare a plagiatului și a dreptului de autor, folosirea unui soft de detectare a plagiatului. Procesul de citare și prezentare a referințelor. Softuri personale de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Zotero (adăugarea, organizarea, citarea referințelor)* (10). <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2863>

- Organizarea și comunicarea informației;
- Cunoașterea aspectelor ce țin de copy-right, plagiat;
- Construirea unui sistem bibliografic personal prin intermediul softurilor de gestiune a referințelor bibliografice;
- Cunoașterea sistemelor de detectare a plagiatului;
- Strategii de evitare a plagiatului. Folosirea unui software de depistare a plagiatului;
- Formarea deprinderilor de selectare, utilizare și evaluare a surselor de informare și documentare;
- Însușirea elementelor obligatorii ale referințelor bibliografice, modalități de citare a resurselor de informare;
- Adăugarea, organizarea, citarea referințelor utilizând Softuri personale de gestiune a referințelor.

Cursul Bazele culturii informației este destinat pregătirii viitorilor specialiști pentru utilizarea eficientă a informației, oferirea unui suport teoretic și practic pentru orientarea acestora în sistemele informaționale locale/ naționale/ globale, în fluxul informațional modern, în modul de aplicare a tehnicilor muncii intelectuale.

În cadrul cursului sunt dezvoltate următoarele competențe ale studenților:

1. Formarea capacității de cunoaștere a datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository.)
2. Formarea priceperilor și abilităților de lucru cu sursele de informare: identificarea necesității informației, cunoașterea elementelor de identificare a documentelor, determinarea existenței informației necesare, autenticitatea sursei, localizarea informației, înțelegerea informației și crearea informației noi, organizarea, evaluarea surselor de informare privind acuratețea, autoritatea, obiec-

tivitatea, scopul, actualitatea și adecvarea lor problemei ce trebuie rezolvată, analiza și interpretarea informației, comunicarea și prezentarea informației, stocarea, reutilizarea și arhivarea informației.

3. Etica utilizării informației: înțelegerea noțiunilor de bază privind plagiatul și dreptul de autor în cercetarea științifică.
4. Aplicarea citărilor folosind standardul de citare SM SR ISO 690:2012 și stilurile de citare Harvard, Vancouver etc.
5. Utilizarea softurilor personale de gestiune a referințelor: EndNote, Mendeley, Zotero
6. Generarea automată a bibliografiilor.

Căutarea documentelor pe platforma PRIMO ExLibris: Repozitoriul instituțional ORA (Open Research Archive) USARB), baze de date : identificarea și utilizarea lor.

Căutarea în bazele de date, sortare după relevanță, filtre, gestiunea rezultatelor. Utilizarea motoarelor de căutare, portalurilor, directoarelor, rețelelor sociale pentru obținerea informațiilor pe Internet.

Finalitățile cursului BCI, studentul este capabil:

- Să acceseze informațiile rațional și eficient.
- Să evalueze informația critic și competent.
- Să utilizeze informația în mod corect și creativ.
- Să utilizeze eficient Internetul (motoare de cautare, portaluri, directoare, baze de date, rețele sociale, etc.) pentru cercetări bibliografice tematice.
- Să efectueze cercetări bibliografice în surse de informare tradiționale și electronice, platforme interactive de regăsire a informației (catalog sistematic, alfabetic, catalog partajat).
- Să-și gestioneze contul în catalogul PrimoExLibris: solicitarea cererii, adăugarea preferințelor în e-raft, împrumuturi, prelungiri, rezervări, notificări, alerte etc.
- Să utilizeze resursele PrimoExLibris (baze de date, repozitorii, resurse de la distanță).
- Să elaboreze liste bibliografice pentru teze de an, licență, master, să întocmească adnotări, abstracte a documentelor.
- Să utilizeze metode, stiluri de citare conform Standardului de citare SM SR ISO 690:2012.
- Să organizeze referințele în softuri electronice: EndNote, Mendeley, Zotero.
- Să evalueze acuratețea și relevanța informației regăsite.
- Să determine care este cea mai bună și mai utilă informație.
- Să evalueze informațiile regăsite prin resurse Web.
- Să înțeleagă aspectul etic în utilizarea informației.
- Să respecte proprietatea intelectuală și dreptul de autor.
- Să utilizeze standarde pentru referințe bibliografice.

Bibliotecarii, în calitatea lor de cadre didactice auxiliare (Codul Educației al RM, articolul 117, punct 1, alin. d), (11) ca membri ai comunității academice și specialiști în domeniul biblioteconomiei și științele informării, „folosind cunoștințele și capacitățile lor creative, posibilitățile profesionale și sprijinindu-se pe programe integrate în cursurile de instruire, trebuie să contribuie activ la procesul educațional, ajutând studenții în aspirațiile lor de acumulare și perfecționare, de cultivare a deprinderilor și abilităților, cunoștințelor și valorilor, necesare pentru a continua studiarea pe parcursul întregii vieți”

(Jesus Lau. Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți).

În acest context, Bibliotecarii - asistenți universitari, promotori ai Cursului Cultura Informației, și-au îmbogățit cunoștințele prin participarea la sesiunile de training WP3 Cultura informației (Proiectul MISISQ), iar apoi în Campania Zilele Culturii Informației în bibliotecile universitare - participante ale Proiectului MISISQ. Bibliotecarii au studiat platforma de integrare a resurselor ExLibris PRIMO, componenta specifică ALEPH, și-au deschis conturi în Google Academic, în softurile personale de gestiune a informației: Mendeley, EndNote și Zotero.

Au fost redactate Curriculumul și Fișa unității de curs Bazele culturii informației, 2017 – 2018, Curriculum-ul oferă o gamă completă de module moderne de competențe în Cultura Informației, este elaborat în baza standardelor internaționale de Cultură a Informației, recomandărilor grupului de lucru WP3 - Cultura Informației din Proiectul MISISQ, în corespundere cu profilul și specificul instituției(6).

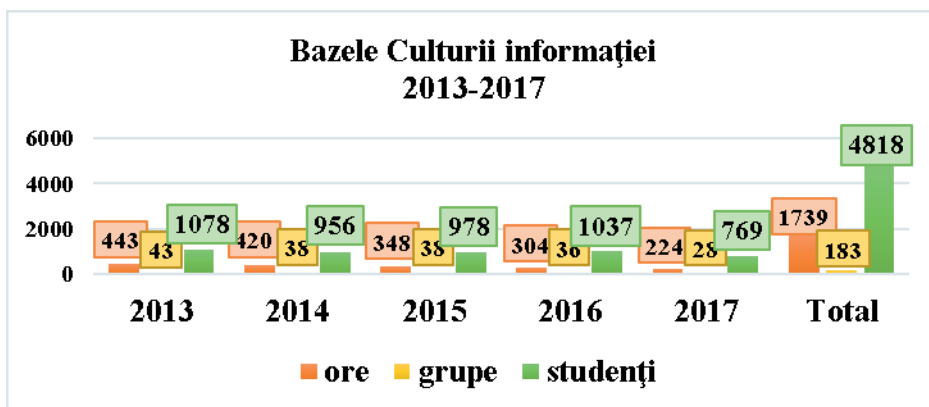
A fost:

- Redactat testul de evaluare a cunoștințelor, Dovezi de lucru individual al studenților, fiind aprobate în cadrul Consiliului Științific al BȘ USARB , Procesul verbal nr. 1 din 14.09. 2017.
- Completeate formele pentru Calculul volumului sarcinei didactice și Repartizarea normei didactice la Catedra - BȘ USARB, disciplina Bazele Culturii Informației
- Pregătit Portofoliul Bazele Culturii Informației pentru toate facultățile USARB, care a inclus următoarele: Curriculumul unității de curs Bazele Culturii informației, Fișa unității de curs Bazele Culturii informației, Modulele unității de curs Bazele Culturii informației, Teste de evaluare finală relevante Facultăților.

De asemenea, au fost redactate temele incluse în Modulele cursului, au fost incluse subiecte noi: Primo, Zenodo, Mendeley, Zotero etc.

Biblioteca promovează anual disciplina Bazele Culturii informației studenților din anul I de la toate facultățile USARB (la secția zi și cu frecvență redusă), fiind integrată în toate planurile de învățământ. În conformitate cu Planul – cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin Ordinul ME nr. 1045 din 29 octombrie 2015 și hotărârea Senatului USARB din 22 iunie 2016, proces-verbal nr. 17. Anul I- 30 ore, (1 credit) (la învățământul cu frecvență la zi – 10 ore de contact direct și 20 ore pentru lucrul individual, la învățământul cu frecvență redusă – 6 ore de contact direct și 24 ore pentru lucrul individual).

Astfel, în perioada anilor 2013 – 2017, odată cu instituționalizarea legală a cursului Bazele Culturii informației, cei 9 - 10 bibliotecari, angajați prin plata cu ora ca asistenți universitari la USARB, au promovat circa 1 739 ore în 183 de grupe pentru 4 818 studenți.

În cadrul orelor de CI sunt implementate și folosite diverse metode de predare și tehnici de evaluare: *identificarea a două sau mai multe concepte similare unde se întocmește o listă cu caracteristicile definiției ale fiecărui concept, comparând instrumentele de regăsire a informațiilor, activități de tip mozaic, la care studenții lucrează în grupuri mici, fiecare grup analizând o resursă (EbscoHost, SpringerLink, etc.) și raportează la final diferențele și facilitățile fiecărei.*

Când se prezintă un nou instrument, oricât de interesant ar fi acesta e bine să avem în vedere obiectivele pedagogice stabilite și taxonomia lui Bloom, dar și ce oferă acest instrument în plus față de alte instrumente de același tip deja folosite.

Aceste metode încurajează schimbul liber de cunoștințe, de idei, de experiențe, confruntarea de opinii și argumente, în vederea ajungerii în comun la construcția unor noi cunoștințe și soluții ale problemelor.

Modulul I - Specificul Modulului I impune utilizarea activă a calculatorului în calitate de mijloc de predare-învățare-evaluare. Fiind un instrument universal, el poate înlocui, în funcție de dispozitivele periferice conectate, ansamblul de resurse educaționale și aplicații software – foarte multe mijloace tehnice tradiționale. Posibilitatea comunicării prin intermediul Internetului cu resursele informaționale externe extinde și mai mult gama metodelor de utilizare a calculatorului în scopuri educaționale. Principiul comprehensiunii permite studenților să înțeleagă unde, când și cum se utilizează aplicațiile în

The collage consists of three main elements:

- DART-Europe E-theses Portal:** A screenshot of the website showing a search bar, navigation menu, and a section for 'Latest additions to the Portal'.
- Kahoot! Slide:** A presentation slide titled 'Utilizarea aplicației digitale „KAHOOT”' with the Kahoot! logo and the text 'KAHOOT, O soluție inovativă de învățare'.
- Learning Process Diagram:** A flow diagram showing 'Evaluarea' (Evaluation) leading to 'Cunoștințele la un anumit subiect' (Knowledge on a specific subject), which then leads to 'Dezvoltarea competențelor digitale' (Development of digital competencies). Above this, a box lists activities: 'Printr-un set de întrebări și răspunsuri puteți: Crea, Evalua, Învăța, Și împărtăși cunoștințele'.

studiu. Scopul învățării în acest caz este formarea competențelor de selectare corectă a informației pentru studii și cercetări. Principiul universalității – constă în cunoașterea multiplelor posibilități în aplicarea unor instrumente de comunicare, platforme informaționale, cum ar fi: DART Europa, DOAJ, DOAB, OAJI, Zenodo. Principiul utilizării complexe a diverselor platforme și instrumente online la lecții favorizează învățarea eficientă. Actualmente, există mai multe aplicații și mijloace didactice ce permit învățarea, verificarea cunoștințelor studenților, ce constituie suporturi metodologice pentru profesori, de ex: prin implementarea aplicațiilor digitale Kahoot, Hipersay, ușor putem verifica cunoștințele întregului grup de studenți, motorul de căutare BASE, ne oferă accesul liber la resurse web academice, CiteSeer, oferă disponibilitate în accesarea cunoștințelor științifice și academice.

Totuși, trebuie să ținem cont de faptul că un mijloc de învățare (chiar și calculatorul) nu este eficient dacă e folosit separat, fără a fi element component al unui sistem de forme, metode, mijloace și resurse care se completează unul pe altul.

Conform unor studii psihopedagogice:

- dacă informația a fost prezentată numai oral, după 3 ore aceasta este reținută în proporție de 70%, iar după 3 zile – de 10%;
- dacă informația a fost prezentată numai vizual, după 3 ore se rețin 72%, iar după 3 zile – 20%;
- dacă informația a fost prezentată atât oral, cât și vizual, după 3 ore se rețin 85%, iar după 3 zile – 65%.

Modul II – platforma PRIMO ExLibris - Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM, ALEPH - Catalogul electronic BS USARB, include modalitatea accesării, avantajele Catalogului electronic. Toți utilizatorii înregistrați în bibliotecă se pot conecta la Primo, folosind ca nume și parolă numărul permisului de intrare în Bibliotecă. În PRIMO ExLibris este asigurată căutarea informației concomitent în 7 cataloage ale bibliotecilor universităților din RM: Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice a Moldovei, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu” din RM, Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă” din Chișinău.

Utilizatorii pot efectua căutări în Catalogul electronic al unei Biblioteci universitare aparte sau în cataloagele tuturor instituțiilor partenere simultan.

Modul III - Baze de date cu acoperire multidisciplinară și servicii specifice marilor distribuitori la care Universitatea este abonată: EBSCO, SpringerLink, etc.: câmpuri/criterii de căutare, cuvinte cheie, filtre, gestiunea rezultatelor. La acest modul utilizatorii vor obține informații despre modalitățile de căutare în bazele de date oferite de BȘ USARB, cum pot fi vizualizate sau descărcate articolele, exportul referințelor.

Modul IV - Comunicarea informației, etica utilizării informației, metode de evitare a plagiatului și a dreptului de autor, folosirea unui soft de detectare a plagiatului. Procesul de citare și prezentare a referințelor. Softuri personale de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Zotero (adăugarea, organizarea, citarea referințelor).

Activitatea de informare a unui cercetător presupune în, primul rând, cunoașterea publicațiilor editate de alți cercetători într-un domeniu sau altul, în vederea utilizării (sursă de inspirație) lor pentru cercetările/descoperirile ulterioare.

O condiție de bază a cercetării și documentării în domeniu este cunoașterea profundă a limbajului științific, metodelor și metodologiei de cercetare, cunoașterea logicii dezvoltării domeniului, analiza critică a realizărilor din domeniu.

În cadrul acestui modul studenții sunt informați despre etapele cercetării, etica utilizării informației, tipurile și metodele de evitare a plagiatului, detectarea plagiatului, software anti-plagiat internaționale, dreptul de autor, regulile de întocmire a referințelor

bibliografice pentru lucrări științifice și instrumente software de gestiune a referințelor bibliografice: Mendeley, EndNote, Zotero.

Orele se promovează în spațiile Bibliotecii Științifice USARB, fiind pregătite în acest scop 3 aule, dotate cu echipament (computere, tablă interactivă, proiector) și mijloace necesare studiului:

Oficiul de Referințe bibliografice, parter – tema „*LibUniv Catalog - Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM, platforma ALEPH CATALOGUL ELECTRONIC BȘ USARB, componentă specifică a softului ALEPH*”;

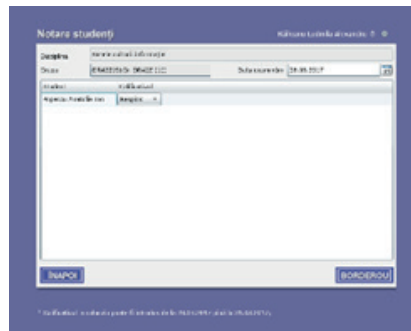
Mediateca, et. 2 - tema „*Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc. Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository). Site-ul, blogul BȘ USARB, Repozitoriul instituțional ORA (Open Research Archive) USARB) Cataloage internaționale interactive din lume Open Library, Calameo, Issuu, Scribd.*”; „*Baze de date cu acoperire multidisciplinară și servicii specifice marilor distribuitori la care Universitatea este abonată: EBSCO, SpringerLink etc.: câmpuri de căutare, cuvinte cheie, filtre, gestiunea rezultatelor*”;

Centrul de Informare al României, et. 2, o sală aparte, dotată cu echipament modern, pentru tema „*Comunicarea informației, etica utilizării informației, metode de evitare a plagiatului, folosirea unui soft de detectare a plagiatului. Procesul de citare și prezentare a referințelor. Softuri personale de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Zotero.*”

Orarul promovării cursului Bazele Culturii informației se stabilește de comun acord cu prodecanii și metodiștii de la secția cu frecvență redusă de la toate facultățile, fiind plasat pe pagina web a Universității de Stat „Alecă Ruso” din Bălți, <http://orar.usarb.md/OrarGrupe.aspx> și în format tipărit, expus pe panoul din hol al BȘ USARB.

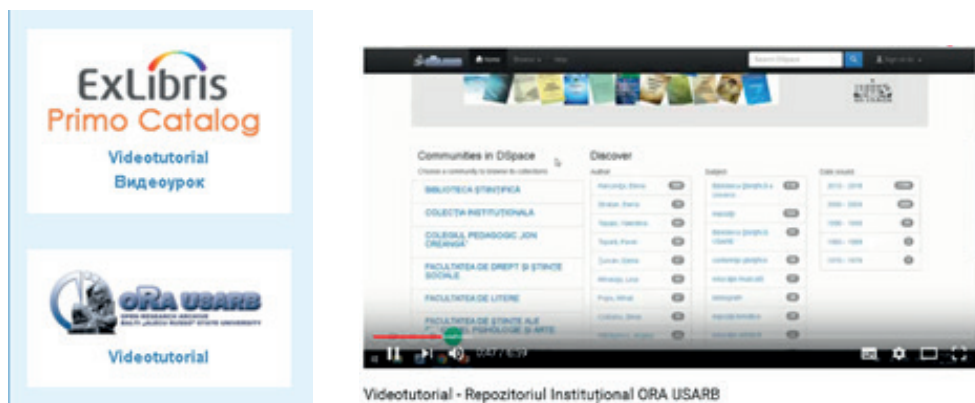

Evaluarea cunoștințelor se realizează atât în cadrul fiecărei ore, în dependență de materialul predat, precum și prin evaluarea sumativă la finele cursului prin intermediul unui test (colocviu). Borderourile, carnetele de student cu rezultatele evaluării se completează, operând prin intermediul bazei de date **Notare studenți** a Universității de Stat

„Alec Russo” din Bălți, apoi se semnează de către bibliotecarul responsabil de promovarea cursului și se prezintă decanatelor imediat după verificarea testelor.

Pentru o utilizare mai eficientă a resurselor informaționale, în pagina web a Bibliotecii Științifice USARB libruniv.usarb.md sunt disponibile tutoriale video, care explică modalitatea de accesare a unor instrumente cum ar fi: RI ORA USARB, Catalogul ExLibrisPRIMO, etc.

Cultura Informației este prezentă în afara orelor formale: Săptămâna Internațională a Accesului Deschis <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/34-evenimente/204-oa-start>, Săptămâna Națională de Sensibilizare privind Bibliotecile <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/despre-noi/51-proiecte/proiect-lnss/activitati-lnss/144-saptamina-sensibilizare>, cursuri pentru studenții de la ciclul I de instruire, masteranzi, doctoranzi. În cadrul Lunarului studenților de la ciclul I de instruire, Masteranzilor și Doctoranzilor <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/despre-noi/51-proiecte/proiect-lnss/activitati-lnss/400-lunarul-2018-lnss> sunt prezentate diverse instrumente de regăsire a informațiilor pentru studii și cercetare. Sunt consolidate cunoștințele privind motoarele de căutare, directoriile on-line, portalurile științifice, bazele de date cu acoperire multidisciplinară (criterii de căutare/sortare/arhivare, baze de date EBSCO, SpringerLink, gestionarea rezultatelor.

Se desfășoară activități, trainingu-uri, seminare cu elemente de cultura informației: Seminarul din cadrul Proiectului susținut de Alianța Franceză: *Les services fournis par la bibliotheque a l'appui des jeunes chercheurs* <http://www.usarb.md/evenimente/articol/les-services-fournis-par-la-bibliotheque-a-lappui-des-jeunes-chercheurs/> a fost axat pe produsele care le oferă Biblioteca în sprijinul procesului de cercetare, familiarizând doctoranzii cu managementul datelor de cercetare: OpenAire, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository); cataloagele internaționale interactive Open Library, Calameo, Issuu etc.; catalogul partajat a 7 biblioteci universitare din Republica Moldova – PRIMO ExLibris, platforma ALEPH; baze de date cu acoperire multidisciplinară și servicii specifice marilor distribuitori EBSCO, SpringerLink etc.; softuri personale de gestiune a referențelor bibliografice precum Mendeley, EndNote etc.

Promovarea conceptului de cultură a informației în rândul studenților cultivă competențele și abilitățile privind localizarea, evaluarea și utilizarea informației, susținerea procesului educațional universitar și participarea în procesul de comunicare academică pentru promovarea și dobândirea abilităților de învățare pe tot parcursul vieții.

Predarea cursului Bazele Culturii informației amplifică statutul și rolul inovator al instituției bibliotecare în comunitatea academică, deschiderea spre valorile și standardele europene pentru un învățământ superior de calitate.

Concluzii

Cultura informației reprezintă condiția primordială a profesionalismului și succesului viitorului specialist din orice domeniu. Fiecare utilizator trebuie să dobândească deprinderi și experiență în informarea științifică, dezvoltându-și competențele informaționale. Specialiștii în științele informării și documentării, în special bibliotecarii, ca membri ai comunității educaționale, joacă rolul principal în susținerea culturii informației. Folosind capacitățile lor creative și posibilitățile profesionale și sprijinindu-se pe programe integrate în cursurile de instruire, aceștea trebuie să contribuie activ la procesul educațional, ajutând utilizatorii în acumularea și perfecționarea deprinderilor și abilităților, cunoștințelor și valorilor necesare pentru a continua studiul pe parcursul întregii vieți. Cultura informației este o cerință fundamentală în procesul de studiu și cercetare, astfel, bibliotecarii, ca membri ai comunității educaționale, trebuie să utilizeze capacitățile lor creative și posibilitățile profesionale, contribuind activ la desfășurarea procesului educațional, ajutând studenții în dezvoltarea competențelor informaționale.

Referințe bibliografice:

1. LAU, Jesus (2010). *Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți* [online] [citată 12 iunie 2018]. Disponibil: <https://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-ro.pdf>.
2. TĂRZIAN, Elena. *Cultura informațională – un concept care se impune în condițiile utilizării pe scară largă a noilor tehnologii ale informării și comunicării* [online] [citată 14 iunie 2018]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/4-5-tirziman.pdf>
3. ERICH, Agnes, POPESCU, Cristina. *Cultura informației – o nouă abordare în sprijinul dezvoltării abilităților didactice*. In: *Studii de Biblioteconomie și Știința Informării*. 2012, nr. 16, pp. 126-132.
4. CORAVU, Robert. *Cultura informației - concepte fundamentale* [online] [citată 14 iulie 2018]. Disponibil: https://www.academia.edu/5361202/Cultura_informa%C8%9Biei_-_concepte_fundamentale
5. HARCONIȚA, Elena, GHINCULOV, Silvia (2016). *Cultura informației - necesitate majoră în procesul de studiu și cercetare în contextul tendințelor europene și mondiale* [online] [citată 11 iulie 2018]. Disponibil: http://misisq.usmf.md/images/Conferinta_de_totalizare/Cultura_Informatiei.pdf
6. HARCONIȚA, Elena (2016). *MISISQ WP3 - Cultura informației în bibliotecile universitare din Republica Moldova*. In: *Magazin bibliologic* [online] [citată 8 iulie 2018]. 2016, nr. 1-4, pp. 94-104. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/publicatii/Magazin-bibliologic2016.pdf>.
7. STAVER, Mihaela (2016). *Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc.). Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Acces (DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository). Site-ul, blogul BȘ USARB, Repozitoriul instituțional ORA USARB. Cataloge internaționale interactive din lume Open Library, Calameo, Issuu, Scribd* [online] [citată 11 iulie 2018]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2860>
8. HĂBĂȘESCU, Angela (2016). *PRIMO ExLibris - Catalogul Partajat a 7 biblioteci universitare din RM, platforma ALEPH Catalogul Electronic BȘ USARB, componentă specifică a softului ALEPH* [online] [citată 12 iunie 2018]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2862>

9. DASCAL, Olga (2016). *Baze de date cu acoperire multidisciplinară și servicii specifice marilor distribuitori la care Universitatea este abonată: EBSCO, SpringerLink, etc.: câmpuri/criterii de căutare, cuvinte cheie, filtre, gestiunea rezultatelor* [online] [citată 12 iunie 2018]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2859>
10. *Comunicarea informației, etica utilizării informației, metode de evitare a plagiatului și a dreptului de autor, folosirea unui soft de detectare a plagiatului. Procesul de citare și prezentare a referințelor. Softuri personale de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Zotero (adăugarea, organizarea, citarea referințelor)* [online] [citată 12 iunie 2018]. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/2863>
11. PARLAMENTUL RM (2014). Codul Educației al Republicii Moldova: nr. 152 din 17.07.2014. In: *Monitorul Oficial* [online] [citată 03 iulie 2018]. nr. 319-324, art. 634. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/355156/>